

**ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1**
**Ethical Leadership of School Administrators as Desired in Schools under
Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1**

นฤมล พรหมหาชัย¹ และ อภิสิต บุญญา²
วิทยาลัยนครราชสีมา
Naruemon Prommahachai¹ and Apisit Boonya²
Nakornratchasima College
Corresponding Author E-mail: apisit@nmc.ac.th

(Received: 29 April, 2026; Edit: 12 August, 2026; accepted: 12 August, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2567 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบความพึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู จำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : จริยธรรม, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม, หนองบัวลำภู

Abstract

This research aimed to: (1) examine the level of desired ethical leadership among school administrators under the Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1, as perceived by teachers; and (2) compare teachers' perceptions of desired ethical leadership of school administrators, classified by gender, work experience, and educational level. The sample consisted of 306 teachers under the Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area Office 1 in the academic year 2024. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table (1970), and a multi-stage random sampling technique was employed. The research instrument was a five-point Likert scale questionnaire, with an index of item-objective congruence (IOC) ranging from 0.67 to 1.00, and a reliability coefficient of 0.99. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and independent samples t-test.

The research results found that

1. The overall level of desired ethical leadership of school administrators, as perceived by teachers, was at the highest level.

2. The comparison of teachers' perceptions of desired ethical leadership of school administrators, classified by current position, indicated that the overall and individual aspects were significantly different at the .01 level.

Keywords : Ethics, School Administrators, Ethical Leadership, Nong Bua Lam Phu

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งสังคมโลกเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสังคมออนไลน์ ระบบการศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อรองรับความท้าทายด้านคุณธรรมและจริยธรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงไม่อาจมุ่งเน้นเพียงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือทักษะดิจิทัลเท่านั้น แต่ต้องให้ความสำคัญกับการปลูกฝังคุณธรรมควบคู่กันไป โดยเฉพาะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรที่ต้องขับเคลื่อนวัฒนธรรมคุณธรรมให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่ง “ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม” ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเชื่อมั่นและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ (สุรัตน์ ไชยชมภู, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาครอบคลุมการบริหารงานบนพื้นฐานของความยุติธรรม ความโปร่งใส และการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ และความกล้าหาญทางจริยธรรม งานวิจัยในบริบทสถานศึกษายุคดิจิทัลชี้ให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสูงจะสามารถส่งเสริมบรรยากาศองค์กรที่เอื้อต่อความไว้วางใจและความร่วมมือของครูได้อย่างมีนัยสำคัญ (ชนญา ราชแพทยาคม และศิริรัตน์ ทองมีศรี, 2567) นอกจากนี้ หากขาดการยึดหลักจริยธรรม อาจนำไปสู่ความขัดแย้งและลดทอนประสิทธิภาพการบริหารงานภายในสถานศึกษา

ในบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา การศึกษาหลายชิ้นพบว่าครูให้ความสำคัญกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความยุติธรรม ความเคารพ และความไว้วางใจ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน (จุฑาทิพย์ บุคติ และสุกัญญา สударรัตน์, 2566) อีกทั้งยังมีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลและบริบทองค์กรมีความสัมพันธ์กับระดับภาวะผู้นำเชิง

จริยธรรมของผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญ (ณัฏฐ์นรี บางศรี และสธิพร เขาวนชัย, 2568) สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาผู้บริหารให้สอดคล้องกับความคาดหวังของครูและบริบทพื้นที่

ดังนั้นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการกำหนดแนวทางพัฒนาผู้บริหารให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา การเสริมสร้างภาวะผู้นำดังกล่าวไม่เพียงช่วยยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงาน แต่ยังส่งผลต่อการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดมั่นในคุณธรรม และนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืนในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู จำแนกตามเพศประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,537 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2567)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2567 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน วิธีสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, 49)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามแนวคิดของ Likert โดยกำหนดระดับความคิดเห็นเป็น 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของ

ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดและพัฒนาแบบสอบถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย รวมถึงศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert

แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้ค่า IOC ซึ่งผลการตรวจสอบอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 แสดงว่าเครื่องมือมีความเหมาะสม หลังจากปรับปรุงตามข้อเสนอแนะแล้ว ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกและตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ผลการวิเคราะห์พบว่ามีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการขอหนังสือราชการจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อนำไปใช้ในการติดต่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยได้นำหนังสือดังกล่าวเสนอต่อผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษา ภายหลังได้รับอนุญาตแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยใช้แบบสอบถามที่จัดทำขึ้น และตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ภายหลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นทำการลงรหัสและประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้การวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มจากการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ประสิทธิภาพการทำงาน และระดับการศึกษา โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) จากนั้นวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำผลมาแปลความหมายตามเกณฑ์ 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับมากที่สุดจนถึงระดับน้อยที่สุด นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ t-test แบบ Independent ส่วนการเปรียบเทียบตามประสิทธิภาพการทำงานและระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA หรือ F-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1. ด้านความยุติธรรม	4.44	0.51	มาก	7
2. ด้านความรับผิดชอบ	4.57	0.48	มากที่สุด	3
3. ด้านความซื่อสัตย์	4.64	0.48	มากที่สุด	2
4. ด้านความไว้วางใจ	4.52	0.51	มากที่สุด	6
5. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.57	0.49	มากที่สุด	4
6. ด้านความเคารพ	4.57	0.49	มากที่สุด	4
7. ด้านความเป็นพลเมืองดี	4.67	0.43	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.57	0.44	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงที่สุดและรองลงมา ได้แก่ ด้านความเป็นพลเมืองดี ($\bar{X}=4.67$) ด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X}=4.64$) และด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}=4.57$) ตามลำดับ ส่วนด้านความยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$)

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู จำแนกตามเพศประสบการณ์การทำงาน และระดับการศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่พึงประสงค์	ชาย		หญิง		t	p- value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านความยุติธรรม	4.59	0.41	4.32	0.55	6.634**	.000
2. ด้านความรับผิดชอบ	4.71	0.37	4.46	0.52	6.584**	.000
3. ด้านความซื่อสัตย์	4.78	0.39	4.54	0.51	6.389**	.000
4. ด้านความไว้วางใจ	4.67	0.41	4.40	0.54	6.679**	.000
5. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	4.72	0.36	4.46	0.54	6.758**	.000
6. ด้านความเคารพ	4.70	0.41	4.48	0.52	5.493**	.000
7. ด้านความเป็นพลเมืองดี	4.77	0.36	4.59	0.46	5.214**	.000
เฉลี่ยรวม	4.70	0.35	4.46	0.47	6.937	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู จำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ขณะที่ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในทัศนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ส่วนเมื่อจำแนกตามประสบการณ์การทำงานตามตำแหน่งงานปัจจุบันได้ผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ ตามทัศนะของครู ตามทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตามตำแหน่งงานปัจจุบัน

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
1. ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.80	0.90	2.96	0.053
	ภายในกลุ่ม	303	96.43	0.30		
	รวม	305	98.22			
2. ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.42	1.71	6.51**	0.002
	ภายในกลุ่ม	303	83.54	0.26		
	รวม	305	86.96			
3. ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.62	0.81	3.17*	0.043
	ภายในกลุ่ม	303	81.32	0.26		
	รวม	305	82.94			
4. ด้านความไว้วางใจ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.02	1.01	3.51*	0.031
	ภายในกลุ่ม	303	91.29	0.29		
	รวม	305	93.31			
5. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.89	0.94	3.33*	0.037
	ภายในกลุ่ม	303	90.21	0.28		
	รวม	305	92.10			
6. ด้านความเคารพ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.35	1.17	4.38*	0.013
	ภายในกลุ่ม	303	85.17	0.27		
	รวม	305	87.51	0.60		
7. ด้านความเป็นพลเมืองดี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.19	0.21	2.88	0.058
	ภายในกลุ่ม	303	66.02			
	รวม	305	67.22			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.86	0.93	4.28*	0.015
	ภายในกลุ่ม	303	69.10	0.22		
	รวม	305	70.95			

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนเพื่อเปรียบเทียบความพึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามทัศนะของครู จำแนกตามประสบการณ์การทำงานตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความรับผิดชอบ มีความพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในด้านความซื่อสัตย์ ด้านความไว้วางใจ ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และด้านความเคารพ มีความพึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านความยุติธรรม และด้านความเป็นพลเมืองดี มีความพึงประสงค์ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมทั้ง 7 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในระดับสูง โดยเฉพาะด้านความเป็นพลเมืองดี ความซื่อสัตย์ และความรับผิดชอบ ซึ่งสะท้อนถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ว่าผู้บริหารมีการยึดหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในวิชาชีพ ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจจากครูผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ สุรัตน์ ไชยขมภู (2557) และ จุฑาทิพย์ บุคติ และ สุกัญญา สุदारารัตน์ (2566) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นพฤติกรรมที่มุ่งเน้นความถูกต้อง โปร่งใส และการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา รวมทั้งสอดคล้องกับ Brown & Treviño (2021) และ Catian (2008) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นฐานสำคัญของความเชื่อมั่นและความยั่งยืนขององค์กร เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในระดับมากที่สุดหลายมิติ ได้แก่ ความไว้วางใจ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ความเคารพ และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นการสื่อสารที่จริงใจ การมีส่วนร่วมในการบริหาร และการให้เกียรติบุคลากรในองค์กร ซึ่งช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและความเป็นเอกภาพในสถานศึกษา ทั้งนี้สอดคล้องกับ ธนญา ราชแพทยาคม และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2567) และ ญัฐนรี บางศรี และสธิพร เขาวนชัย (2568) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในยุคปัจจุบันต้องอาศัยการมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความไว้วางใจเป็นฐานสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ขณะเดียวกันยังสอดคล้องกับ สมิตรา ใจดีบ และมินมาส พรานป่า (2566) และ กนกอร สมปราชญ์ และคณะ (2556) ที่ชี้ว่าความซื่อสัตย์ ความเคารพ และความเป็นพลเมืองดีเป็นองค์ประกอบหลักที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรทางการศึกษา โดยรวมผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ผลการเปรียบเทียบความพึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำแนกตามตำแหน่งงานปัจจุบัน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน ทั้งนี้สะท้อนว่าผู้บริหารและครูมีการรับรู้ต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในทิศทางสอดคล้องกัน โดยมองว่าผู้บริหารมีพฤติกรรมการสร้างอิทธิพลเชิงสูงใจ การโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจและความไว้วางใจ ผ่านการแสดงออกด้านความประพฤติ การสื่อสาร และการปฏิบัติงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัตน์ ไชยขมภู (2557) และ จุฑาทิพย์ บุคติ และ สุกัญญา สุदारารัตน์ (2566) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับการสร้างความไว้วางใจ การเป็นแบบอย่าง และการโน้มน้าว

ให้เกิดการยอมรับในองค์กร อีกทั้งยังสอดคล้องกับ Brown & Treviño (2021) และ Catian (2008) ที่ชี้ว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างอิทธิพลทางบวกและความเชื่อมั่นในระดับองค์กร นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2551) ที่กำหนดหลักจรรยาข้าราชการ 5 ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต ความรับผิดชอบ ความโปร่งใส การไม่เลือกปฏิบัติ และการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งเป็นกรอบพฤติกรรมพื้นฐานของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในระบอบราชการไทย อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Esteban (1990) ที่ระบุว่าความแตกต่างของบทบาท อายุ และประสบการณ์มีผลต่อการรับรู้และการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของบุคคล เนื่องจากระดับพัฒนาการทางความคิดและประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ส่งผลให้การประเมินพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกันไป ทั้งในด้านมโนธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเหตุผล และด้านคุณธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจเชิงพฤติกรรม ผลการวิจัยจึงสะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการยอมรับ ความไว้วางใจ และความร่วมมือในองค์กรการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนะของครู จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการรับรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องจากความแตกต่างด้านความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่งผลให้มีการตีความพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กฤษณา เหลืองทอง (2556) ที่อธิบายว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมประกอบด้วยการเคารพผู้อื่น ความซื่อสัตย์ การให้บริการ และการสร้างทีมงาน รวมทั้งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรัตน์ ไชยชมภู (2557) และ จุฑาทิพย์ บุติ และ สุกัญญา สุตรารัตน์ (2566) ที่ระบุว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมเป็นพฤติกรรมของผู้บริหารที่ส่งเสริมความไว้วางใจ การมีส่วนร่วม และการยึดหลักคุณธรรมในการบริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ผู้มีระดับการศึกษาต่างกัันมีมุมมองต่อพฤติกรรมผู้นำแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Brown & Treviño (2021) และ ธนญา ราชแพทยาคม และศิริรัตน์ ทองมีศรี (2567) ที่ชี้ว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้นำและการรับรู้ของผู้ตามในองค์กร ส่วนผลการเปรียบเทียบตามรางวัลด้านคุณธรรมจริยธรรมที่สถานศึกษาเคยได้รับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความเป็นพลเมืองดีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องจากความแตกต่างของการแสดงออกด้านความเป็นพลเมืองดีของผู้บริหาร เช่น การพัฒนาตนเอง การเป็นแบบอย่าง และการวางตัวเป็นกลางทางการเมือง ส่งผลให้เกิดการรับรู้ที่ไม่สม่ำเสมอในกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม สอดคล้องกับแนวคิดของ กนกอร สมปราษฎ์ และคณะ (2556) ที่ระบุว่าพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องสะท้อนผ่านตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน เช่น ความรับผิดชอบต่อสังคมและการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งสอดคล้องกับ ญาดา กรูณการ (2558) ที่เน้นว่าภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมต้องแสดงออกทั้งในระดับพฤติกรรมและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Catian (2008) และ ณัฐนันท์ บางศรี และสธิพร เขาวนชัย (2568) ที่อธิบายว่าปัจจัยด้านบริบทองค์กรและการพัฒนาผู้นำมีผลต่อระดับการรับรู้และการแสดงออกเชิงจริยธรรมของผู้บริหารในสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรเสริมสร้างจิตสำนึกด้านสิทธิมนุษยชนและหลักธรรมาภิบาล ควบคู่กับการพัฒนาทักษะภาวะผู้นำเชิงสนับสนุน โดยปรับบทบาทจากการสั่งการเป็นผู้นำเชิงโค้ช (Coach) หรือที่ปรึกษา (Mentor) พร้อมทั้งเน้นความสม่ำเสมอระหว่างคำพูดและการกระทำ รวมถึงการหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเกินขอบเขต เพื่อเสริมสร้างความยุติธรรม ความไว้วางใจ และความน่าเชื่อถือในองค์กร

1.2 ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ โดยใช้หลักการบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และการวิเคราะห์ความคุ้มค่า (Cost-Benefit Analysis) ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เคารพความหลากหลายและศักยภาพบุคคล อีกทั้งควรจัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล (Individual Development Plan: IDP) เพื่อยกระดับสมรรถนะด้านวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและการบริหารการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาเพิ่มเติมในมิติที่หลากหลายมากขึ้น เช่น ความมีวินัย ความเมตตากรุณา การยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ความขยันหมั่นเพียร และวิสัยทัศน์เชิงพัฒนา เพื่อให้ครอบคลุมองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอย่างรอบด้าน และสะท้อนบริบทของสถานศึกษาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงพัฒนาและติดตามผล (Developmental and Follow-up Research) เพื่อประเมินการนำองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไปใช้จริงในการบริหารสถานศึกษา รวมทั้งขยายการศึกษาไปยังผู้บริหารระดับกลาง เช่น หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาให้เกิดแบบอย่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในทุกระดับขององค์กรการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กนกอร สมปราชญ์, วัลลภา อารีรัตน์, & Ngang, T. K. (2556). ตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร

โรงเรียนในประเทศไทย. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 2085–2089.

กฤษณะ เหลืองทอง. (2556). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลเมืองพะเยา

[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยพะเยา].

คณพศ สิริธิตะ. (2550). จริยธรรมนำการบริหารสู่ความเป็นผู้นำ (From ethics-oriented supervision to leadership). *วารสาร มจร. วิชาการ*, 10(20), 106–119.

จุฑาทิพย์ บุตติ, & สุกัญญา สุदारรัตน์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา.

Journal of Roi Kaensam Academi, 8(10), 610–625.

ญาดา กรุณากร. (2558). การพัฒนาตัวบ่งชี้พฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสตรีในโรงเรียน

มัธยมศึกษาในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม].

ณัฐนันท์ บางศรี, & สติพร เชาวน์ชัย. (2568). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ประถมศึกษาพิเศษโลก เขต 2. *วารสารการบริหารการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา*.

ธัญญา ราชแพทยาคม, & ศิริรัตน์ ทองมีศรี. (2567). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล.

วารสารการจัดการภาครัฐและเอกชน, 6(1), 117–132.

- สุมิตรา ใจดีบ, & มินมาส พรานป่า. (2566). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารการจัดการภาครัฐและเอกชน*, 7(3), 1103–1116.
- สุรัตน์ ไชยชมภู. (2557). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการบริหารสถานศึกษา. *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*, 8(2), 1–15.
- Brown, M. E., & Treviño, L. K. (2021). Ethical leadership: A review and future directions. *The Leadership Quarterly*, 17(6), 595–616.
- Catani, M. (2008). The living code: Embedding ethic into the corporate DNA. *The Diamond of Ethical Leadership*. <http://www.ethicsmanagement.info/Content.php?pagina=4&type=0>